

311.952

M. fog. 0.171

XXI. évfolyam. Budapest, 1918. febr—márcz. 2—3. szám.

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felkiadó szerkesztő:

DR. HOLITSCHER SZIGFRID

budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer

BUDAPEST, 1918.

KÁROLYI GYÖRGY KÖ. ÉS KÖNYVNYOMDÁJA

V., Arany János-utca 1.

Dr. Stamberger Ferencz budapesti királyi közjegyző keres olyan állandó közjegyzői helyettesét, akinek már teljes közjegyzői praxisa van és a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, Díjazás megállapodás szerint. Írásbeli ajánlatok, melyek az eddigi múltodást, életkort és más személyi adatokat is tartalmazzanak, közvetlenül dr. Stamberger Ferencz királyi közjegyző (Budapest, V., Erzsébet-tér 15. szám) címére küldendők.

Ugyanott egy közjegyzői irodában már alkalmazva volt és a közjegyzői gyakorlatban jártas, szép kézírású segéd is kerestetik. Gépirók és németül is tudók előnyben részesülnek.

Dr. Körössy Bertalan pozsonyi kir. közjegyző a német nyelvben jártas helyettesét, esetleg jelöltet keres.

Dr. Plihal Viktor nagykanizsai kir. közjegyző a hagyatéki ügyek önálló tárgyalására jogosított közjegyzőjelöltet keres.

A **dunaszerdahelyi** kir. közjegyző jelöltet, esetleg megfelelő gyakorlattal bíró segédet keres.

Hadmentes, magyar, németül és szerbül beszélő nagypraxisu ügyvéd **közjegyzőhelyettesi** állást keres a fővárosban, vagy nagyobb vidéki városban. Címe a kiadóhivatalban.

Gyakorlott jogász, aki az osztrák magánjogban is jártassággal bír, fizetéssel és teljes ellátással délvidéki közjegyzői irodában alkalmazást nyerhet. Fizetés megállapodás szerint. Ajánlatokat „Gyakorlott jogász” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Egy éltesebb, magyarul és németül beszélő, hosszabb idő óta közjegyzői irodában alkalmazásban levő **segéd** alkalmazást keres.

Szíves megkereséseket Schleinig Lajos, Baja, Kígyó-utca 9. szám alá kér küldeni.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

XX. ÉVFOLYAM.

1917.

Felölő szerkesztő:

DR. HOLITSCHER SZIGFRID
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

—A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLTEK.

Mezjelenik havonként egyszer

BUDAPEST, 1918.

KÁROLYI GYÖRGY KÖ- ÉS KÖNYVNYOMDÁJA
V., Arany János-utca 1.

TARTALOM-MUTATÓ.

I. Cikkék.

	Lap szám
A magyar közjegyzői intézmény története	1 41 85
A hagyatékok értéke	4
Leltári érték emelése a hagyatéki tárgyalás során	10
Az ingatlanok értékének megállapítása	13
Az örökösödési eljárás a Ptk. törvény javaslatában	44 87
A közjegyzők társadalmi helyzete és a díjszabás	57
Reformokat	60
A kir. közjegyzői díjszabás felemelése	96
Szabad-e tanuallomást pótló nyilatkozatot közjegyzői okiratba foglalni?	105
Ausztriával kötött jogsegélyszerződésünk a közjegyzői okiratok végrehajtása tekintetében	109
Kir. közjegyzők Évkönyve	112
A közjegyzői intézmény reformjáról	129
A férj özvegyi joga	135 179
Tanuallomásoknak közjegyzői okiratba való felvétele	140
Az Évkönyv sorsa	142
Rupp Zsigmond	165
A Magyarországi kir. Közjegyzők Országos Egyletének felterjesztése az igazságügyminiszterhez a közjegyzőség reformja tárgyában	170
Közjegyzői díjszabás reformja	176
Váltóelévülés a háború alatt	183

II. Felsőbíróági határozatok.

Közjegyzői rendtartás	23 61 114 186
Hagyatéki eljárás	63 145 189
Telekönnyvi rendtartás	24 69 146 190
Czégügyek. Váltóóvás	24 69
A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek	25 70 114 148 190
Adó- és illetékügyek	74 196

III. Közlemények.

Bajtársi szövetség	81
Biankó váltó bélyegilletéke	79
Bíróági tolmácsokról	35
Családjogi rendelet	33
Felépítmény ingatlan jellege	203
Háború következtében távollévők védelme	127
Hadi kártérítésről való szerződések	201
Hadikölcsönjegyzés hagyatékból	81
Haditelek	159

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Égész évre . . . 14 kor.
Félévre 7 „

Felolő szerkesztő:
Dr. HOLITSCHER SZIGFRID
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadó
— hivatal —
Budapest, VI, Andrássy-út 1

Tartalom. Kir. közjegyzőségek ügyforgalmi adatai. — A tanúsítási ügykör tárgyi határai. — Felsőbírósgai határozatok. — Közlemények.

Kir. közjegyzőségek ügyforgalmi adatai.*

Összeállította dr. Kepes János budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

	Lapoztán
Hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvek bélyegzése	35
Határidők és határnapok elmulasztásáról	80
Igazolás örökösödési eljárásban	162
Ingatlanok becslése	79 125
Ismeretlen örökös ügygondnokának perbeidézése	81
Joggyakorlati idő	158
Katonai szolgálat beszámítása a joggyakorlati időbe	158
Kelt mint fent végreendületben	38
Kereseti adó felmondásáról	80
Kétszer óvatolt váltók	202
Kiskoruk örökbefogadása	161
Költetlen váltók kezeltése	36
Közjegyző felelőssége	161
Közjegyzői állások betöltésére vonatkozó pályázati hirdetmény díjmentessége	80
Közjegyzői intézmény fejlesztéséről	162
Közjegyzői kamarák	76 156 158 199
Közjegyzői képviselőt közig. bíróság előtt	203
Közjegyzői kinevezésről	162
Közjegyzői lakás és irodahelyiség felmondása	206
Közjegyzők naptára	82
Lakásbéremlések és felmondások korlátozása	79
Leltári érték	125
Meghalt katonák jegyesei és házasságon kívül született gyermekei	200
Meghatalmazás házasságkötésre	34
Moratorium	121 198
Nyugdíjintézet	123
Országos egylet	78 122 207
Óvásfelvétel határideje	78 121
Óvási határidő meghosszabbítása	121 198
Önjogúvált személyek gyámpénztárban kezelt kézpénzenek kiutalásáról	125
Örökrsz letiltása	128
Rupp Zsigmond	155
Statisztika	39
Személyi hírek	39 82 128 164 207
Tanuvallomás közjegyzői okiratban	140 204
Társas viszony ügyvéd és nem ügyvéd között	39
Ügygondnok perbeidézése	81
Váltók bélyegilletéke	79
Váltóóvás elengedése, óvási határidő meghosszabbítása, váltóéletvülés	78 121 198
Vázsonyi Vilmos dr.	155
Zárgondnok egy hagyatéki ügyben	37

Sorszám	Közjegyzőség	Ügyváltás összesen		Hagyaték	Másokon birtoklás	Óvás	Bírói megjelölés	Letét	Forrás	Bírói megjelölés
		Névtárlás	Birtoklás							
1	Abaujszántó	85	20	426	69	81	—	5	2	24
2	Abadszalók	100	28	240	15	3	1	—	—	43
3	Adony	349	32	506	50	62	2	2	—	161
4	Abudbánya	105	29	211	26	1	—	1	11	29
5	Alibunar	206	10	216	22	—	5	—	—	172
6	Antalfalva	139	25	467	27	39	2	—	—	45
7	Alsókubin	72	20	552	45	35	1	1	48	34
8	Alsóvendva	344	19	500	40	36	—	—	—	—
9	Apatin	332	44	337	55	1	5	3	9	96
10	Arad I.	455	250	243	620	1513	4	3	54	52
11	Arad II.	712	327	255	551	1045	2	25	24	222
12	Aranysomórhó	115	35	466	44	13	1	—	—	67
13	Baja	317	115	531	202	43	1	1	—	95
14	Bácsszgyarmat	283	87	900	137	68	2	—	—	50
15	Báicsfalva	61	20	264	28	32	—	—	—	23
16	Bácsalmás	124	40	580	54	36	3	2	2	24
17	Bánfihunyad	70	33	481	57	13	1	1	19	23
18	Bárta	98	41	481	24	16	—	—	—	45
19	Bazin	170	42	250	96	8	11	2	33	154
20	Batonya	255	39	322	64	112	5	4	2	136

* Az aradi, fiemei és kolozsvári közjegyzői kamara területére vonatkozó adatok az 1915. évi, a többi kamara területére vonatkozó adatok az 1916. évi kimutatásokon alapulnak.

Sorszám	Közigyezőség	Ügyvitel összege	Névalakítás hibaholt	Hagyatékek	Művelődés hibaholt	Óvás	Bizál- megújítás	Letét	Fordítás	Művel- ősszege
21	Békés	165	39	322	65	94	—	—	—	32
22	Békéscsaba	181	77	461	118	241	—	—	—	22
23	Bélnyes	139	40	015	61	47	—	2	23	86
24	Beregszász	157	86	530	105	76	—	—	—	16
25	Berettyóújfalú	240	49	548	80	36	16	1	—	62
26	Beszterce	333	94	505	129	120	—	4	76	64
27	Besztercebánya	193	90	356	165	160	2	1	8	42
28	Bethlen	130	19	267	47	—	2	2	4	66
29	Bicske	137	48	322	33	47	3	2	—	6
30	Billed	91	32	235	55	3	2	3	7	8
31	Bogsánbánya	216	46	540	50	—	—	—	—	—
32	Bonyhád	205	46	278	74	12	28	3	10	47
33	Borosjenő	77	12	675	28	544	—	1	4	50
34	Brassó I.	322	146	264	238	386	—	5	56	50
35	Brassó II.	512	201	257	247	416	—	7	102	78
36	Brezsnóbánya	77	30	191	28	—	—	—	—	5
37	Budapest I.	616	281	400	587	19	2	33	96	90
38	" II.	418	227	314	565	16	30	5	66	36
39	" III.	334	116	310	296	23	19	19	58	129
40	" IV.	934	606	36	1174	360	—	12	254	33
41	" IV.	1021	642	52	1518	133	8	12	297	35
42	" V.	2581	2229	56	3325	021	—	15	533	—
43	" V.	900	757	36	1448	155	—	15	237	30
44	" V.	2766	1889	62	4232	523	1	68	766	185
45	" VI.	1882	1453	108	3415	296	4	28	498	55
46	" VI.	1905	1179	109	2600	781	6	62	405	122
47	" VI.	792	513	102	1316	192	3	12	160	—
48	" VII.	873	633	185	1398	175	—	11	402	—
49	" VII.	1982	1214	179	1616	173	1	50	288	117
50	" VIII.	1122	815	119	2253	69	3	18	59	43
51	" VIII.	784	498	111	839	420	1	14	49	29
52	" IX.	971	659	180	1340	320	—	37	99	98
53	" X.	255	84	111	304	20	8	11	20	86
54	Buziásfürdő	353	33	244	10	121	10	3	10	55
55	Csacsa	35	16	356	15	3	2	4	10	53
56	Csáktornya	154	39	346	42	172	—	2	13	75
57	Csepreg	37	12	483	14	18	2	—	1	17
58	Csikszereда	135	14	659	101	133	—	1	14	14
59	Czegled	438	103	540	172	42	18	—	—	207
60	Csongrád	245	39	249	84	9	—	4	—	57
61	Czellődomők	152	68	303	91	11	—	—	—	21
62	Dárda	303	39	300	68	—	—	—	17	150
63	Debrecen I.	645	290	335	376	356	8	16	2	218
64	Debrecen II.	911	385	311	499	594	12	46	7	174
65	Dés	252	103	680	133	197	1	4	2	63
66	Derecske	79	14	192	12	10	3	—	—	15
67	Déva	92	18	145	58	—	—	—	—	35
68	Dövény	143	35	266	58	74	2	1	4	43
69	Dicsőszentmárton	124	24	571	29	108	1	—	10	67
70	Dunaszerdahely	347	103	255	86	39	1	—	—	244
71	Dunaöldvár	129	20	111	36	50	1	—	—	44

Sorszám	Közigyezőség	Ügyvitel összege	Névalakítás hibaholt	Hagyatékek	Művelődés hibaholt	Óvás	Bizál- megújítás	Letét	Fordítás	Művel- ősszege
72	Eger	402	168	622	249	19	—	1	—	256
73	Eisöd	306	19	402	43	48	2	1	—	300
74	Eperjes	221	120	600	231	27	3	4	—	25
75	Erzsébetfáva	263	50	828	174	8	18	2	16	17
76	Erzsébetváros	108	37	207	32	987	—	3	3	57
77	Érsekújvár	332	120	702	84	55	—	—	—	93
78	Esztergom	362	80	658	143	52	6	3	—	163
79	Facsád	359	32	295	46	45	—	—	—	25
80	Fehérgyarmat	95	21	173	21	11	—	—	1	12
81	Fehérléptomló	168	27	507	67	21	1	2	21	79
82	Felsőösis	63	12	369	69	4	—	—	3	43
83	Felsőőr	106	28	304	46	32	1	—	—	59
84	Fiume I.	948	480	84	464	425	2	3	362	126
85	Fiume II.	167	95	29	85	287	—	—	—	63
86	Fogarás	131	43	541	53	21	—	—	1	27
87	Galanta	57	28	312	53	—	—	—	—	24
88	Galgocz	73	30	392	75	30	6	1	5	16
89	Godólló	212	40	544	38	33	6	2	—	88
90	Gyergyószentmiklós	141	37	434	93	150	—	1	2	41
91	Gyöngyös	251	113	430	81	36	4	3	—	72
92	Gyöngy	164	20	369	39	45	2	3	24	63
93	Győr I.	413	177	441	477	49	3	3	30	61
94	" II.	248	112	434	219	79	3	3	23	29
95	Gyula	243	64	255	131	97	—	—	—	74
96	Gyulafehérvár	180	66	347	125	580	—	4	—	47
97	Halmi	90	27	327	41	63	3	3	—	99
98	Hajdúbeszterény	198	51	689	42	27	8	8	—	70
99	Hajdúszoboszló	344	30	438	54	27	—	—	—	87
100	Hatvan	120	46	261	101	2	1	1	—	41
101	Hátszeg	206	22	322	29	11	—	—	—	1139
102	Heves	313	72	266	23	1	—	—	—	176
103	Hódmezővásárhely	622	75	530	292	76	3	3	2	242
104	Hódcsáh	392	82	356	97	25	—	—	—	1238
105	Homonna	101	29	527	47	4	—	—	—	4
106	Huszt	315	27	476	120	18	—	—	—	3163
107	Igló	129	48	281	111	28	—	—	—	17
108	Iosva	49	16	225	24	56	2	—	—	8
109	Ipolyás	114	53	383	76	42	1	1	—	39
110	Jászapáti	139	24	367	30	46	—	—	—	56
111	Jászberény	423	61	633	80	35	—	—	—	265
112	Katocsa	186	34	453	86	28	5	—	—	3132
113	Kaposvár	511	102	556	150	84	4	6	—	118
114	Kapuvár	154	168	661	74	12	5	1	—	28
115	Karánsebes	667	120	807	284	31	2	3	62	343
116	Karcag	368	40	278	83	40	2	4	—	200
117	Kassa I.	367	200	262	378	142	4	—	—	51
118	Kassa II.	422	208	221	368	75	1	12	18	14
119	Kecskemét I.	659	47	326	127	14	1	1	—	684
120	Kecskemét II.	562	166	312	207	115	10	5	—	319
121	Keveváry	270	40	207	76	3	—	—	14	4
122	Keszthely	262	51	358	77	22	5	3	—	269

Sorszám	Közjegyzőség	Egyesült közjegyzőség																		
		Ügyviteli osztály	Szervezési osztály	Hagyaték osztály	Munkáltatási osztály	Órás osztály	Hitel- osztály	Letét osztály	Fordítás osztály	Működési osztály	Értékpapír- osztály									
225	Rózsahegy	103	44	224	124	6	1	—	51	82										
226	Rozsnyó	159	55	361	68	262	2	4	3	66										
227	Sárvár	129	37	265	29	26	—	—	—	88										
228	Sásd	169	12	359	12	5	8	—	—	—										
229	Sátraljaiújhely	330	129	540	236	284	1	1	69	22										
230	Segesvár	134	41	860	101	148	1	—	—	28										
231	Selmeczbánya	160	29	335	115	7	1	3	22	87										
232	Sepsiszentgyörgy	262	73	585	130	552	—	1	—	60										
233	Siklós	276	51	246	63	6	—	3	—	119										
234	Somorja	131	43	231	99	6	1	—	—	88										
235	Sopron I.	215	115	321	212	25	—	3	98	48										
236	Sopron II.	387	189	337	198	86	2	—	249	153										
237	Sülveg	56	7	234	19	—	2	—	—	32										
238	Szabadka I.	496	77	278	225	27	4	40	—	215										
239	Szabadka II.	846	142	285	354	217	2	13	70	363										
240	Szabolcza	49	28	238	41	3	—	—	—	—										
241	Szamosújvár	146	40	429	101	58	—	—	—	—										
242	Szarvas	187	45	323	75	47	3	1	—	101										
243	Szászrégen	217	50	631	69	118	—	1	67	61										
244	Szászsebes	203	49	469	42	9	2	1	92	110										
245	Szászváros	146	76	360	110	52	7	7	87	53										
246	Szatomárnémeti	396	134	510	351	600	5	6	—	40										
247	Szeged I.	284	100	347	297	62	2	2	60	30										
248	Szeged II.	945	300	304	353	165	—	11	19	135										
249	Szeged III.	196	47	334	94	63	17	4	—	43										
250	Szeghalom	85	21	200	8	17	—	—	—	17										
251	Székszárd	470	82	389	137	67	1	2	—	183										
252	Székeleyhid	240	25	407	47	8	7	4	—	123										
253	Székesfehérvár I.	338	124	251	162	49	2	—	17	43										
254	Székesfehérvár II.	175	46	246	114	28	12	1	3	19										
255	Székeleykeresztúr	167	48	388	49	370	2	1	—	45										
256	Székeleyudvarhely	217	94	536	96	725	—	1	—	47										
257	Szenicz	82	35	440	49	20	—	—	26	6										
258	Szentendre	151	30	210	43	3	—	—	2	28										
259	Szentlőrinc	241	25	268	25	4	2	—	—	90										
260	Szentes	179	43	425	163	21	2	1	—	32										
261	Szerencs	125	46	326	22	7	1	—	—	15										
262	Szentgotthárd	176	43	360	67	25	1	3	18	98										
263	Szigetvár	268	46	321	90	37	1	5	—	70										
264	Szilágyosmelyő	162	31	374	67	25	3	1	—	72										
265	Szilágycseh	50	9	291	11	—	—	—	—	15										
266	Szirmérvárja	73	10	346	15	45	—	—	—	1										
267	Szolnok I.	392	87	279	184	73	3	3	—	193										
268	Szolnok II.	216	151	263	221	181	8	—	—	13										
269	Szombathely I.	215	90	149	80	23	—	5	12	33										
270	Szombathely II.	380	251	147	249	83	3	2	90	43										
271	Tab	158	30	310	55	34	1	—	50	—										
272	Tata	127	29	270	54	155	8	—	—	55										
273	Tasnád	128	28	214	22	61	6	—	—	31										
274	Técső	25	4	230	4	7	—	—	—	13										
275	Tamási	137	24	569	52	—	5	6	—	20										

Sorszám	Közjegyzőség	Egyesült közjegyzőség																		
		Ügyviteli osztály	Szervezési osztály	Hagyaték osztály	Munkáltatási osztály	Órás osztály	Hitel- osztály	Letét osztály	Fordítás osztály	Működési osztály	Értékpapír- osztály									
276	Tapolcza	564	73	527	87	71	1	27	—	455										
277	Teke	110	11	312	10	53	3	11	53	53										
278	Temesvár I.	503	256	454	570	150	5	1	56	49										
279	Temesvár II.	882	388	505	715	197	7	31	108	156										
280	Temeskubin	202	17	420	17	509	—	2	4	1										
281	Tenke	271	58	205	38	12	—	—	—	165										
282	Tiszafüred	465	72	338	51	21	11	—	15	61										
283	Titel	105	36	169	45	29	3	—	—	22										
284	Tokaj	467	19	528	17	63	—	—	—	11										
285	Tornalja	97	19	528	17	63	—	—	—	143	28									
286	Topánfalva	281	27	381	92	1	19	4	—	228										
287	Topolya	132	33	421	87	210	—	—	—	13	33									
288	Torda	62	21	312	25	14	5	—	—	36										
289	Torna	199	28	300	63	39	1	1	—	32										
290	Törökbecse	111	46	281	22	2	2	—	—	55										
291	Törökkanizsa	227	86	787	144	28	4	2	24	43										
292	Trencsén	157	126	281	?	81	—	—	—	?										
293	Turócszentmárton	374	128	210	372	49	1	1	249	163										
294	Ujvidék I.	385	129	222	147	126	4	5	268	95										
295	Ujvidék II.	442	125	343	359	31	11	27	27	112										
296	Ujpest	202	115	663	153	45	—	—	—	106										
297	Úngvár	324	59	224	56	110	—	—	—	40										
298	Vác	200	99	276	164	39	12	5	65	74										
299	Vágújhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—										
300	Vágsegyháza*	275	144	318	47	21	—	1	4	112										
301	Vajdahunyad	101	12	251	34	5	3	—	—	95										
302	Vámosmikola	49	18	209	36	4	4	—	—	12										
303	Vasvár	452	27	479	182	392	4	2	7	115										
304	Versecz	450	98	961	263	106	2	7	—	188										
305	Veszprém	279	29	412	63	133	—	4	10	128										
306	Világos	81	12	449	35	29	—	—	—	8	35									
307	Vinga	211	75	554	133	55	1	4	—	49										
308	Zalaegerszeg	464	40	215	130	46	—	—	—	140										
309	Zenta I.	73	16	297	32	12	—	—	—	15										
310	Zenta II.	109	32	525	77	35	1	—	—	44										
311	Zilah	98	45	353	62	181	—	—	—	5	148									
312	Zólyom	598	113	514	418	60	3	—	—	35	42									
313	Zombor	183	92	439	102	17	2	3	—	44	88									
314	Zsolna	276	74	354	94	61	2	—	—	—										
315	Zsombolya	—	—	—	—	—	—	—	—	—										

* Új szervezés.

A tanúsítási ügykör tárgyi határai.

A közigyező ügyködésének fejlettebb városi közigyezői irodákban nem csekély részét teszi ki a tanúsítási ügykör, amely az 1874. évi XXXV. törvénycikk 89 — 104. §§-ai értelmében kiterjed másolatok és könyvkivonatok, úgy fordítások és névalírások hitelesítésére, okirat előmutatása időpontjának és életbenlétnek bizonyítására, közgyűlési határozatok hitelesítésére, tények bizonyítására, értesítvényekre és közlemények tartalmának és elküldésének tanúsítására és végül óvásokra.

A tanúsítás most felsorolt nemei közül egyesek bizonyos állapotok létezését vannak hivatva hitelesen megrögzíteni, bizonyítani, míg mások a közigyező előtt lefolyó tények megtörténtének hiteles tanúsítását czélozzák. Ez a felfogás kifejezésre jut a törvény 88. §-ából, mely azt mondja, hogy tanúsítványokat a közigyező csak a törvényben meghatározott „tényekről és körülményekről” adhat. A körülmények, állapotok tanúsításához tartozik például a másolatok, könyvkivonatok, fordítások hitelesítése, életbenlét bizonyítása, míg a ténytanúsítás nemeihez sorolhatjuk az okirat előmutatása időpontjának tanúsítását, közgyűlési határozatoknak hitelesítését, egyéb tények tanúsítását, amely egyéb tények a törvény 97. §-ából kitűnőleg árverési, árjelzési és ajánlati tárgyalásoknak, vagy kisorsolásoknak tanúsítására szorítkozik és ide sorolhatók még az értesítvények, közlemények tartalmának s elküldésének tanúsítása, valamint az óvás is.

A közigyezői rendtartásnak a tanúsítványok nemei felsorolására vonatkozó szakaszai a felsorolás tekintetében első pillanatra taxatív jellegűeknek látszanak, amely felfogást támogatja a már előbb hivatkozott 88. §, mely szerint tanúsítványokat a közigyező csak a törvényben meghatározott tényekről és körülményekről adhat, továbbá a törvény 105. §-a, amely akként rendelkezik, hogy olyan „tanúsítványok, melyek más, mint a jelen fejezetben foglalt tényekről, vagy nem az itt megállapított szabályok szerint vettek fel és állítottak ki, közokirat erejével nem bírnak.* Ezen rendelkezésekből tehát az tűnik ki, hogy a közigyezői rendtartás a tanúsításnak más nemeit, mint amelyek a törvényben felsorolva vannak, nem ismeri s így a felsoroltakon kívül egyéb tanúsítványok a közigyező hatáskörébe nem tartoznak.

Ezzel szemben azonban oly felfogásra is találhatunk a törvényben támpontot, amely legalább is a ténytanúsításoknál exemplicatív felsorolásra enged következtetni. Ugyanis a törvény 97. §-a „egyéb tények” bizonyítását engedi meg, melyeket az exemplicatív jellegre következtetést engedő „jelésül” szó előrebocsátása után sorol fel, amiből folyik az, hogy az ezen szakaszban példaként felsorolt eseteken kívül más tényeket is tanúsíthat a közigyező, amennyiben evégből meghivatott és az említett tények az ő jelenlétében folynak le. Egyéb támpont azonban erre a kiterjesztő magyarázatra nem található, sőt meg kell állapítani azt is, hogy a törvény 88., 97. és 105. §§-ai összevetéséből kitűnő élenk elentét még ezt az egyetlen támpontot is meglehetősen lerontja.

Ámde ha elfogadjuk azt az elméleti álláspontot, hogy a tanúsításra vonatkozó felsorolás a fentebbi törvényes rendelkezések szerint szigorúan taxatív és az semmiféle kiterjesztő magyarázatra nem alkalmas, úgy meg kell egyuttal állapítanunk azt is, hogy a tanúsításoknak a törvényben meghatározott szűk tárgyköre, amely a közigyezői intézmény megalkotásakor sem eléghette már ki a mindennapi életnek a közhitelesség intézményével szemben támasztott és a fejlődő étellel napról-napra növekvő igényeit, figyelmen kívül hagyott sok olyan szükségletet, melyek szinten reá vannak szorulva és utalva a közhitelesség nyújtotta jogi előnyökre. Mivel pedig a közigyezői intézmény a mindennapi étellel együtt fejlődő élő szervezetet, nem pedig egy megkövesedett, bürokrata hivatást képez, a törvény megalakítása óta eltelt közel ötven év alatt az időkben hatalmas léptekkel fejlődött életviszonyok olyan következmények elé állították a közigyezőt, amelyeknek teljesítése elől hivatása tudatában nem egészen zárkózhatott el és így a gyakorlat bizonyos tekintetben a törvényen túl kellett, hogy heizezze magát, különösen a ténytanúsítások tekintetében, illetőleg nem is a törvény figyelmen kívül hagyására, hanem annak kiterjesztő magyarázatára, jogalkalmazására kellett magát elhatároznia, hogy a vele szemben támasztott jogos igényeket a törvény szellemével meggyeztethető módon kielégíthesse.

Hogy közelebbről lassuk, mennyiben volt oka a közigyezőnek a mindennapi élet által támasztott követelmények kielégítése végett a törvény büntjén túlhelyezni magát, a közönségesebben előforduló mindennapi esetekkel fogom illusztrálni.

A leggyakrabban előforduló esetek a kereskedelmi életben adódnak; ilyen a mustravétel, a hirdetett árúk bizonyos tekintetben való megbízhatóságának bizonyítására az árúnak közjegyző jelenlétében való csomagolása, dugaszolása, lezárása, amelyek a ténytanúsításnak igen gyakran előforduló esetei. Vagy vegyük például az állapot-, körülménytanúsítás leggyakoribb esetei közül a megrendelésnek meg nem felelőn teljesített szállítás vagy munka minőségének vagy miségének közjegyzői tanúsítását perbeli bizonyítás céljára, amennyiben a ténybeli megállapítások különös szakértelemet nem igényelnek. Mindezen tanúsítások nevei a közjegyzői rendtartás vonatkozó szakaszaiban fel nem találhatók és legfeljebb a fenti ténytanúsítások volnának a törvény 97. §-a kiterjesztő magyarázata mellett a közjegyző törvényes ténytanúsítási ügykörébe vonhatók.

Azt tehát megállapíthatjuk a fent előadottakból, hogy a közjegyzői rendtartásnak a tanusítványokra vonatkozó rendelkezései a mindennapi élet igényeit ki nem elégítik s ennek folytán a törvény megalkotása óta kifejlődött gyakorlat a törvényes intézkedéseket a tanúsítási ügykör tekintetében nem vette nagyon szigoruan zsinór-mértékül, illetőleg a tanúsítási ügykörre vonatkozó törvényes rendelkezéseket kiterjesztőleg magyarázta.

Kérdés már most, hogy a közjegyzőnek a törvényben taxatíve felsorolt tanúsítási ügykörén kívül kiadott tanusítványai közhitelesség tekintetében mily megítélés alá esnek gyakorlatilag és elméletileg?

Ami a gyakorlati megítélést illeti, arra nézve határozottan azt kell mondanunk, hogy a közjegyzőnek a törvényben taxatíve megszabott tanúsítási ügykörén túlímenőleg kiadott tanusítványai hitelesség tekintetében a gyakorlati élet és különösen bírói gyakorlat terén visszautasító állásponttal nem találkoztak. A közjegyző által tanusított tények és állapotok tekintetében a tanusítványt a bírói gyakorlat közhiteleti bizonyítéknak általánosságban elfogadta és ellene kifogásokat nem emelt. Nem emelt kifogásokat már csak azért sem, mert a közjegyzőnek ily tanúsítási ügykörben való eljárása úgy a közönség, mint a bíróság kényelmét, előnyét szolgálta, a bizonyítást megkönnyítette.

A gyakorlati élet ezen felfogása azonban nem lehet magában véve irányadó és különösen nem lehet döntő a tekintetben, hogy az elméleti jog és a közjegyzői eljárás tekintetében elsősorban

figyelembe veendő törvényes rendelkezések szempontjából igény-nyel bírhatnak-e a közhitelességre a törvényben szabályozott eseteken kívül kiadott tanusítványok?

Nézetem szerint különbséget kell tennünk a tény és az állapot tanusítása között. Az előbbre nézve a törvény 97. §-ának már fentebb is fejtegetés tárgyává tett szövegezése, különösen pedig az „egyéb” és a „jelésül” szó kiterjesztő magyarázata ad módot és exemplatív felsorolásra enged következtetést. A közjegyzőnek ténytanúsítási ügyköre nincs a törvényben taxatíve elhatárolva, hanem csupán exemplatív felsorolás foglalattatik a 97. §-ban sennek folytán a közjegyző általában adhat mindennemű tényekről tanusítványt, ha e célból meghivatott és a tanusítandó tény előtte történt. A ténytanúsítás csak annyiban korlátozandó, hogy annak tárgya csupán olyan tény lehet, amelynek tanusítása a félnek anyagi vagy erkölcsi tekintetben komoly érdekeben áll és maga a tény vagy annak tanusítása nem ütközik a törvénybe vagy a jó erkölcsbe, vagy a közjegyzői állás méltóságába, továbbá nem ütközik valamely hatóság törvényes hatáskörébe.

Egészen másként áll a helyzet az állapot-, a körülménytanúsítás esetében. Itt a közjegyző nem valamely előtte lefolyó tényt tanusít, hanem a felek által eleje tárt kész helyzetet, állapotot, körülményt bizonyít, mint például a másolatnak az eredetivel való egyezését. A tanusítványok ezen neveinek a törvény szakaszai semmifele állapot nem adnak kiterjesztő magyarázatra, már pedig ennek hiányában a tárgyi hatáskört csak szigorúan a törvény szerint határothatjuk el. Megengedjük, hogy a ténytanúsítás tekintetében is vita tárgyává tehető, van-e kiterjesztő magyarázatnak helye, de az állapot-, körülménytanúsításnál még csak vita tárgyává sem tehető az a felfogás, hogy e tekintetben a törvény taxatíve felsorolást tartalmaz. Már pedig merőben a törvény rendelkezései ellenére kiterjeszteni a tanusítási ügykört nem lehet, mert hisz a közhitelességnek alapja csupán a törvény és itt törvényrontó jogszokásról beszélni nem is lehet. Sajnos, a közjegyzői gyakorlatban nem mindig ezt az elvet nézik, hanem sokszor dominál a hatáskör elbírálásánál a kényelmi szempont és a felek érdeke, holott a közjegyzői eljárásban a törvény által megszabott szigorú formákhoz és hatáskörhöz való kötöttség soha szem elől nem téveszthető, mert különben a közhitelesség intézményét alapjában támadjuk

meg és annak csupán neve marad meg, belső tartalom is érték nélkül.

Ennyit a ténytanúsítási ügykörről de lege lata. Ami a kérdést de lege furenda illeti, erre vonatkozólag csak röviden óhajtanék szerény nézetet nyilvánítni.

A közjegyző sajátlagos hatáskörébe tartozó ügyek általánoságban két nagy főcsoportra oszthatók: okiratok felvétele és tanúsítás. Előbbi a felek között létrejött jogügyleteknek írásba foglalására terjed ki, akár érvényességi okból, akár a bizonyítás céljából történik a közjegyzői okiratba foglalás. A közjegyzői okiratba foglalható jogügyletek nemei vagy fajai azonban a közjegyzői rendtartásban sem taxative, sem exempliative felsorolva, vagy korlátozva nincsenek. Ez irányban egyedüli korlátul, vagy tilalomul az általános magán-, köz- és büntetőjogi törvények, vagy törvényerejű szabályok szolgálnak. Csak ily módon szolgálhatja a közjegyzői intézmény azon általános nagy célt, mely létezésének egyedüli alapja, t. i. az általános jogbiztonság és előzetes jogvédelem nagy céljait az okiratfelvétel körül.

A tanúsítási ügykörben a közjegyzői intézménynek ugyanaz az általános alapcélja van, t. i. a jogbiztonság és előzetes jogvédelem szolgálata, szervezése. Ezen ügykör tehát a jog szelleméből folyólag ép olyan általános kell hogy legyen, mint az okiratfelvételi ügykör. Itt épen olyan általános korlátok szabhatók csak, mint az okirat felvételénél, t. i. az általános magán-, köz- és büntetőjogi törvényekben vagy törvényerejű szabályokban foglalt korlátozások és tilalmak. A közjegyző tanúsítási ügyköre tehát kiterjedhet minden tényre vagy körülményre, állapotra, aminek tanúsítását törvény, vagy az erkölcs, vagy a közjegyzői állás méltósága nem tiltja, vagy amelynek tanúsítása törvénnyel nincsen más hatóság hatáskörébe utalva.

A közjegyzői rendtartás reformját tárgyzó törvényben tehát a tanúsítványi ügykört szabályozó fejezetben mindjárt a bevezető szakaszban megállapítandónak tartom a közjegyző általános hatáskörét tanúsítványok felvételére bármily tényről vagy állapotról, a fentebbi általános korlátozás mellett. Az általános tanúsítási hatáskör ezen generalis megállapítása mellett azután a tanúsítványoknak gyakrabban előforduló nemeinél az eljárás külön is szabályozandó volna, de meg volnának állapítandók a tanúsítási eljárás általános szabályai is.

Csak akkor, ha a tanúsítási ügykörben is ekként általánosítani fogjuk a közjegyzői hatáskört, várhatjuk, hogy a közjegyzői intézmény ezen fontos ügykörben is be fogja tölthetni azt a szerepet, amelyre jogszolgáltatásunk rendszerében hivatva van.

Dr. Zámor Rezső
budapesti kir. közjegyzőhelyettes.

Felsőbírósi határozatok.

Hagyatéki eljárás.

16. Az a kérdés, hogy a hagyatékként leltározott és örök-hagyó nevén álló fél ingatlan örök-hagyóé volt-e és hagyatékot képez-e, vitás, mert ennek a fél ingatlanok tulajdonjogát — úgy az fél telekre, mint az arra utóbb épült ház felérésére nézve — az örök-hagyó hátramaradt házastársa, aki mint társtulajdonos a házban lakik és így az ingatlan tényleges birtokában levőnek tekintendő, részben az állandó tényleges birtoklás alapján, részben pedig más jogcímen magának igényli. Mi-thogy a hagyatéki ingatlan tulajdoniagát magának vitató tényleges birtokos igényével szemben az 1894: XVI. t.-cz. 70. §-a alkalmazásának van helye, a kir. törvényszék mellőzte az ingatlan átadását s az elsőbírósi é tárgyú intézkedésének megváltoztatásával a rendelkező részben meghatározott módon határozott, még pedig az 1892. évi XXIX. t.-cz. szerinti perrendkívül ítí vagylagos kijelölésnek mellőzéseével azért csupán perreutastóltag, mert az igénylő tényleges birtokos igényét nem kizárólag a birtoklás tényére, hanem egvbé jog-czimekre is alapítja. Az a kérdés, hogy a kizárólag a hátramaradt házastárs nevén álló kistarcsai ingatlan tekintetében volt-e örök-hagyónak közszerzeméni igénye s ekként é e címen leltározott követelés hagvatékot képez-e, szintén vitás. Ennélfogva ez sem képezhet bírói átadás tárgyát, hanem a vitás kérdés eldöntése a törvény rendes útjára volt fentartandó. (A Budapesti kir. törvényszék felelbezési tanácsa 1915. nov. 30. 21. P. 6886/1915.) (Curia indokainál fogva hhygyja 1916. május 9. P. ú. VII. 353/16. 1916.)

17. Az a körülmény, hogy az elsőbírósi végzése értelmében perre utasított örökös a pert már folyamatba tette, nem szolgálhat

akadályául annak, hogy a felsőbíróság az elsőbíróság végzését megváltoztassa és a másik örökösöt perre utasítsa. (Curia 1917. márc. 7. 903. sz.)

18. Ha az örökösödési eljárásban hozott elsőbírósági végzés elleni felfolyamodásban használt sértő kifejezések miatt a másodbíróság az 1887: XXVIII. t.-cz. 3. §-a alapján a felfolyamodás hiteles másolatának az ügyvédi kamarához leendő áttételét rendeli el, az ügyvéd a másodbírósági végzés eme része ellen felfolyamodással élhet és azt az 1894: XVI. t.-cz. 124. §-ának negyedik bekezdésében foglaltak elemére érdemben el kellett bírálni, mert a panaszolt rendelkezés nem örökösödési igények rendelkezésére vonatkozik. (Curia 1917. április 2. 1541. sz.)

19. A másodbíróság ama végzése, amely a hagyaték átadását megtagadó elsőbírósági végzés megváltoztatásával az elsőbíróságot a hagyaték átadására s e tekintetben további eljárásra utasítja, mint sem a hagyaték átadásának érdemére vonatkozó és sem a hagyatéki eljárást befejező végzést, az 1894. évi XVI. t.-cz. 124. §-a értelmében felfolyamodással meg nem támadható. (Curia 1917. ápr. 12. 7471/1916.)

20. Az örökösödési eljárásnak az örököléssel kapcsolatos kérdések perenkívüli rendezése lévén a feladata az összes érdekeltek megegyezése alapján, ebből folyóan nem férhet hozzá kétség, hogy sem az ily egységben alapuló hagyatékátadó végzés alaki jogereje, sem pedig az a körülmény, hogy a hagyatéki eljárás perenkívüli megújításának helye nincs, nem lehetnek akadályai annak, hogy az érdekeltek valamely hagyatéki tárgyalás során tévesen megoldott mellékkérdésbeli megállapodásnak helyesbítését perenkívüli úton ne kérhessék olyan esetben, ha a perenkívüli bírói intézkedés lehetőségének feltételei fennforognak, vagy teljesen kizárva nincsenek, mert ugyanaz a jogszolgáltatási érdek szól az örökölési jogi kérdésnek perenkívüli rendezésénél elkövetett hibának ugyancsak perenkívüli úton való kiküszöbölése mellett, mint amely az egész perenkívüli örökösödési eljárás jogi czélrűségét indokolja.

Ebből következik, hogy az elsőbíróság végzésének főmódkául szolgáló azt a kijelentést, mely szerint a hagyatéki bíróság az általa hozott átadó végzés tartalmához mindenesetre kötve van, általános érvényű jogtételtként elfogadni nem lehet, miért is a kir. törvényszék úgy találta, hogy foylamodóknak a hagyatékátadó végzés kiigazítására irányuló kérelmét ezen az alapon elutasítani annál kevésbbé lehet, mert ha a végrendeletnek a hagyatéki tárgyalás során kellően figyelembé nem vett tartalmára alapított kérel-

mük csupán azt czélozza, hogy az utóörököléssel terhelt ingatlan vagyon állaga az utóörökösök várományosi jogának sérelme nélkül alkalmas időben megváltoztatható legyen, perenkívüli intézkedésre alkalmas ilyen egység létesülésének lehetősége kizárva nincs.

A hagyatékátadó végzésbeli olyan tévedés kiigazításának azonban, amely nem bírói tollihából keletkezett, hanem maguknak a feleknek hibásan kifejezett egységi akaratkijelentésén alapul, természetesen az a feltétele, hogy a tévedés fennforgásának megállapítása és így maga a kiigazítás oly egységben alapuljon, amelyet az örökösödési eljárásban az ügy mindenkor állása szerint venni jogosult összes érdekeltek kötöttek s amelynek alapján az 1894: XVI. t.-cz. 72. §-a értelmében a hagyatékna a kérdéses időben való tárgyalása esetén hagyatékátadó végzés is volna hozható. (Budapesti törvényszék 21. P. 3354/917.)

Telekönvyi rendtartás.

21. A tkvi rend. 72. §-a csak abban az esetben nyerhet alkalmazást, amikor az ingatlan, melyre valamely bejegyzés kieszközlés czéloztatik, az örökghagyó vagy örököse nevén áll; a közszerezmény jogcímén bejegyzett özvegy azonban a közszerezményre vonatkozóan az örökghagyó örökösének neve tekinthető, az a kérdés pedig, hogy az özvegy a közszerezmény címén férje után nevére került ingatlanjutelekből és annak haszonélvezetéből a férj, mint a szerzést eszközölő házastárs adósságának kielégítésére, illetve ennek túrésére a fennforgó esetben kötelezhető-e? perenkívüli úton el nem dönthető. (Curia 1917. május 22. 2915/1917.)

22. A haszonélvezet jogánál fogva a jogosított a haszonélvezettel terhelt dolognak a hasznait szedheti. Ez a jog tehát nem vonatkozik a dolognak az Állagára. Ebből két további, a kir. Curianak 74. számú polgári döntvényén alapuló tétel következik. Az egyik az, hogy a haszonélvezeti jog jogi természetében nem foglaltatik benne a vele terhelt dolog eljidegenítésének és megterherlésének a tilalma, a másik az, hogy ilyen tilalomnak szerződéssel kikötése sem gátolhat harmadik személyt abban, még ha ez a tilalom a harmadik személynek tudomasára jutott is, vagy a tilalom a telekönvyben fel is jegyeztetett, hogy az ingatlan tulajdonjogát megszerzeze.

Nincsen olyan tételes jogszabály, amely elidegenítési tilalommal védené az apának azt az esetleges örökösödési igényét,

amely abban áll, hogy arra a vagyonra nézve, amelyet a leánya az édesanyja után törvény szerint örökölt, az apa bir a leány után törvényes örökösödési joggal arra az esetre, ha a leány korábban hal el, mint az apa, ha a leánynak leszármazója nem maradt, ha a leánynak nincse olyan anyai oldalági rokona, akire nézve az anyáról szállott vagyon ági vagyonnak volna tekintendő, és ha a leány az anyjától örökölt vagyonról sem lélek között, sem halál esetére nem rendelkezett. Ha pedig ilyen tételes szabály nincs, akkor harmadik személyre kihatólag szerződésileg sem köthető ki az anyától örökölt vagyonra nézve az apa javára az elidegenítési és terhelési tilalom. (Curia 1918. január 23. 5597. sz.)

23. Jogszabály, hogy oly esetben, midőn valamely ingatlanság csak teleggönyvileg áll többeknek hányadrészek szerinti közös tulajdonában, tényleg azonban a tulajdonosok azt egymás között véglegesen megosztották, egy tulajdonos sem követelheti vissza a többiőt, hogy a közöttük teleggönyvileg fennálló tulajdonközösséget akár a természetben már létesített osztálytól eltérő testi elkülönítéssel, akár pedig árverés és az árverési vételár megosztása után szüntessék meg. Magyarországra nézve nem áll fenn olyan tilalom, mint amilyen az erdélyrészi teleggönyvi rendelet 56. §-ának h) beftje alatt foglaltatik; ezért nincs kizárva oly osztály, amellyel a felek ugyanazt a házat egyes helyiségei szerint különítik el részekre és emellett az udvar vagy más hasonló jelentőségű terület az érdekelték között tényleg is közös használatban maradt. A fennálló szabályok ily megosztás teleggönyvezésének útjában nem állanak. Az elkülönített belsőiségi részek mindenikének kiegészítő alkotórészévé lett közös udvarra nézve elkülönítetten a közösgségnek kényszerű megszüntetését a fennálló joggyakorlat kizárja. (Curia 1917. május 8. 331/1917. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

24. A K. T. 98. § 2. pontjának az a rendelkezése, hogy a közkereseti társaság feloszlik, ha valamelyik tagja meghal, amennyiben ki nem köttetett, hogy a társaság az elhunyt tag örökösivel folytattassék, nem feltétlenül kötelező jogszabály, amelytől a szerződő felek el nem térhetnek. A szerződésnek az a kikötése, ha a társaság tartama alatt bármely czégtag elhalálozónék, úgy az életben maradt czégtagok a társaságot az eddigi czég alatt saját számlájukra folytathatják, csak azt jelenti, hogy az életben maradt társtagok a társaságot csak a szerződési idő hátralékos része alatt folytathatják az eddigi czég alatt, de a meghatározott időtartama alakult társaság az egyik czégtag elhalálozásával a törvény

erejénél fogva nem állhat fenn tovább, mint bizonytalan tartamú társaság s ha a szerződésben foglaltak folytán nem is tartozik nyomban feloszolni, fennállása továbbra csak a társasági szerződés rendelkezései szerint lehet s van biztosítva. (Curia 1917. okt. 31. 1433/1917. sz.)

25. A czégbirtokosok személyében beállott változás bejelentését, — még akkor is, ha a változás a K. T. 98. § 7. pontja értelmében a társaság feloszlását maga után vonó feltétel bekövetkezte után vonó felvétel bekövetkezte folytán állott be — a czégbíróság szabály szerint perenkívüli eljárásban intézi el és a kereskedelmi és váltóügyekben követendő nem peres eljárás szabályozásáról szóló 68300/1914. I. M. sz. rendelet 13-15. §-ai a felek meghallgatását és széleskörű bizonyítást tesznek a perenkívüli eljárásban lehetővé, ami a rendeletek arra a czéljára mutat, hogy a perenkívüli eljárásban nemcsak jogi, hanem még a ténybeli kérdések is, amennyiben az lehetséges, elbíráltassanak és csak ha ez nem lehetséges, akkor utasítsa a bíróság felet a rendelet 17. §-a értelmében perre. (Curia 1917. nov. 22. 5768. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

26. Az 1880. évi február 28-án kelt fővégrendelet utolsó bekezdésében a következők foglaltatnak: „(mely fentebbieknek nagyobb hitelére és kétségbevonhatatlan valóságára nézve tettem ezen saját nevem és kezem aláírásával a szokott pecsétemmel erősített végrendeletemet) — s ezt a végrendeletet nemcsak az örökghagyó írta alá, hanem rajta kívül még három tanu is azzal: „előttünk . . . mint együtt jelenlevő tanu.“

Külön záradékot a tanusításhoz a törvény nem kíván meg; annak a követelménynek pedig, hogy az alakiságok megtartása az okiraton a tanuk által igazoltassék, megfelel az ügytetesen jelen volt kellő számú tanu által aláírt az a végrendelet is, melynek szövegében a tanuk által bizonyítandó tények belfoglaltatnak, föltéve, hogy a végrendeletnek ezt a részét a tanuk az aláírásuk ismerék.

A tanuk névaláírása fölött levő „előttünk“ szó jogügyleti jelentőségénél fogva, ha egyebet nem bizonyítana is, azt elfogadhatóan igazolja, hogy a végrendeletkező ez okiratot a tanuk előtt írta alá s illetve ismerte el általa már aláírottak. Az a körülmény pedig, hogy az előttemző tanuk az okiratot az együttes jelenlét feltüntetésével, tehát a végrendeletkezésnél szokásos módon írták alá, azt bizonyítja, hogy tudtak arról, hogy az általuk aláírt okirat az örökghagyó végrendeletét tartalmazza. (Curia 1917. decz. 12. 6101 sz.)

27. Figyelemmel a szülők által alkotott közös végrendelet egységes voltára és arra, hogy a szülők által tett közös végrendelet egyik részének elfogadása mellett, a másik szülőnek ugyanabban a közös végrendeletben tett rendelkezése rendszerint meg nem támadható, valamint figyelemmel arra, hogy felperes a végrendelet tartalmából még azokról az okokról is tudomást szerzett, melyek a szülőket arra indította, hogy a törvényes öröklés rendje szerint, az őt illető jutalekra örökösökül az ő gyermekeit miért nevezték meg, és ennek dacára a végrendeletet minden észrevétel és jogfenntartás nélkül elfogadta, azt kellett következtetni, hogy felperes a néhai K. T. E. hagyatékának tárgyalása alkalmával mindkét szülő által közösen alkotott végrendeletet elfogadva, beleegyezett abba is, hogy mindkét szülő után maradt és a végrendeletben tüzetesen felsorolt hagyatéki jutaléki hozzájárulásával, az ő haszonélvezeti jogának fenntartásával az gyermekeinek jusson örökségül; nem jogosult tehát felperes mint szükségörökös a már egyszer fenntartás nélkül elfogadott és az anyai hagyatékban érvényt nyert közös végrendeletet az apa után megillető kötelel-résznének sérelme miatt megtámadni, mert felperesnek a végrendeletben biztosított haszonélvezeti joga, amelynek ellenében öröklésről lemondottnak tekintendő, az öröktagó apának valamely későbbi tényével csorbítva nincs — a felebbezési bíróság ítéletében ugyanis meg van állapítva hogy a felperes gyermekei mily ingatlanokat kapnak a hagyatékából, ezek pedig ugyanazok, amelyekre a felperest a végrendelet szerint, haszonélvezeti jog illeti. Mindezeknél fogva felperesnek a néhai K. B. hagyatékában köteles részhez jogszerű igénye nem lévén, a felebbezési bíróság ítélete e részének megváltoztatásával felperest a kötelel-rész iránti kereseti kérelmével el kellett utasítani . . . (Curia 1918. január 16. 1898. sz.)

28. A gyermekek a szülő életében egymásközt érvényesen egyezhetnek meg a szülő halála után rájuk megnyilandó örökrésze nézve s az ilyen megegyezés külön alakzerűséghez kötve nem lévén, — szóbelileg is érvényesen létesíthető. — Ha az egyik testvér az apai vagyonból részes részt bizonyos összeg fejében elidegenítette, az apja halálával azt a vagyon is kiadni köteles, amelyet az apa az említett elidegenítés után életében reá ruházott át. Curia 1917. máj. 8. 1739 (1917. sz.)

29. Az a körülmény, hogy a végrendelező az örökösrel szerelmi viszonyt folytatott, nem tekinthető lelki kényszernek a végrendelezést tekintetében. — A lelki kényszer fennforgása nem állapítható meg olyan esetben, midőn a végrendelező az általa

alkotott végrendelet évek lefolyása után sem vonta vissza, bár arra ideje és alkalma volt. A végrendeletben netán előforduló, törvénytelen rendelkezések egyszerűen nem létezőknek tekintendők, a nem helyes jogi kifejezések pedig az öröktagó valódi akaratának megfelelően értelmezendők. Megáll az a rendelkezés, mellyel a végrendelező egy osztályrésze kinevezett több örökös hatalmazza fel az örökösök között az osztálynak tetszése szerint leendő eszközlésére. (Curia 1917. okt. 10. 3400. 1917. sz.)

30. Anyagi jogszabály, hogy az előörökös a hagyaték állagát fenntartani s azt a meghatározott feltétel beálltával az utóörökösre átszámaztatni köteles. — Az előörökösnek jogában áll a végrendeleti feltétel bekövetkezése előtt is lemondani a hagyaték egy részéről s ezt az utóörökös feltétlen rendelkezésére és tulajdonába bocsátani. (Curia 1917. nov. 6. 3484. 1917. sz.)

31. Az öröktagóra oldalági rokonától élők közti ajándékozás útján hárult javak ági jellegének fennmaradása nem függ attól a feltételtől, hogy a megajándékozott az ajándékozó ági oldalrokonnak egyáltalán közvetlen törvényes örököse is legyen. (Curia 1917. szept. 26. 3113/1917. sz.)

32. A kötelel-rész kiszabásánál az ajándékozott ingatlant akkor is az ajándékozaskor volt értékében kell számba venni, ha az öröktagó magának a haszonélvezetet életfogytiglan fenntartotta, (Curia 1917. április 25. 1407/1917. sz.)

33. Az öröklési jogról minden kikötés és feltétel nélkül történt lemondás joghatálya a lemondó örökösire akkor is kihat, ha a lemondó nem is jelentette ki azt, hogy örökösei nevében is lemond s ha a lemondó örökös az öröktagó előtt hal is meg. Az öröklési jogról lemondás hatálya, amennyiben a nyilatkozat tartalmából vagy egyébként a lemondónak ellenkező akarat meg nem állapítható, az öröktagóknak nemcsak a lemondás idején már megvolt, hanem azután szerzett vagyonára is kiterjed. (Curia 1917. okt. 17. 2825/1917. sz.)

34. Jogszabály, hogy az örökösök az öröktagó tartozásáért csupán a tőle öröklő vagyon erejéig felelősek; már pedig a kedvezményezetteket illető életbiztosítási összeg hagyatéki vagyon-

nak nem tekinthető: ami az 1881: LX. t.-cz. 66. §-ának ama rendelkezéséből is kitűnik, hogy a kedvezményezetteket illető életbiztosítási összeg a biztosított adósságai miatt végrehajtás alá nem vonható. E szabály akkor is áll, ha kedvezményezettük a biztosított örökösei — habár minden közelebbi megjelölés nélkül — vannak megnevezve. (Curia 1917. máj 30. 1061. sz.)

*

35. Jogszabály, hogy az örökhatályú adósságait elsősorban a szerzeményi vagyontól kell fedezni s amennyiben abból fedezni lehet, az ági vagyont tehermentesen kell kiadni az ági örökösöknek. (Cura 1918. jan. 15. 4852. sz.)

*

36. A magyarországi különböző jogterületeknek egymáshoz való vonatkozásában a bírói gyakorlat szerint az örökösödési igények — a hagyatékok holfekvésére való tekintet nélkül — azon jogszabályok szerint bírálандók meg, melyek az örökhatályú utolsó rendes lakhelyén (nem pedig illetőségi helyén) vannak hatályban. (Curia 1917. szept. 18. 4815/1917. sz.)

*

37. A házastársak nincsenek elzárva attól, hogy a közszerzeményi vagyont közös megállapodással már a házasság tartama alatt megosszák; ez a megosztás azonban nem járhat annak a hitelezőnek a sérelmével, akinek a házasság tartama alatt korábban keletkezett követelése áll fenn az ellen a házastárs ellen, akinek a nevére a közszerzeményi vagyontárgyak szerzése történt, mert a házasság tartama alatt keletkezett adósság — habár csak az egyik házastársal szemben áll fenn, — a hitelezővel való jogviszonyban az egész közszerzeményi vagyont terheli, amiből következik, hogy az alperes, akár tudott a felperes követeléséről, akár nem, a férje által neki átengedett közszerzeményi ingatlanok értéke erejéig felelős a felperesnek a közszerzeményi vagyon megosztása előtt keletkezett követeléséért. (Curia 1917. okt. 31. 5222/1917. sz.)

*

38. Ha a házastársak a férj szüleinek háztartásában éltek s azok gazdaságában tevékenykedtek, az ő tevékenységük folytán a szülők vagyonában beállt szaporulat nem tekinthető a házastársak szerzeményének. (Curia, 1917. jun. 12. 2507/1917. sz.)

*

39. Az ideiglenes törvénykezési szabályok által hatályukba visszahelyezett régi magyar törvényekben lefejtett az a jogelvet,

hogy a nemeseknél a házasság tartama alatt szerzett vagyonra nézve a nő közszerzőnek rendszert nem tekinthető, a joggyakorlat fenntartotta és ennek értelmében a nemesi rendhez tartozó férj főszereplő minősége, tekintet nélkül a férj életmódjára és foglalkozására, fennáll. (Curia, 1917. okt. 31. 5587. sz.)

*

40. Hozománynak csak az tekinthető, ami a házasságkötés alkalmával a férjnek a házasséttel járó terhek könnyítése céljából kifejezetten mint hozomány adatik át, már pedig a bútor és a női kelengye nem szolgálja ezt a célt. (Curia 1917. szept. 5. 1930. sz.)

*

41. A szülők hozományadási személyes kötelezettségére a a magánjog általános jogszabályai az iránadók, ezek szerint pedig csak a házasság érvényességének kérdése esik a házasságkötés helyén hatályos anyagi jogrendelkezései alá, ellenben a szülők hozományadási kötelezettségére, mint tisztán személyjogi kötelezettségre — ellenkező jogok találkozása esetében — nem a házasságkötés helyén, hanem a szülő állandó lakása és községi illetősége helyén hatályban lévő anyagi jog nyer alkalmazást. (Curia 1917. nov. 28. 4006/917. sz.)

*

42. Alperes azt a 20,000 K-t, amelynek biztosítására szolgál a töröltetni kért zálogjog, nem az alperes és a közados között kötött kölcsönügyletből folyólag, hanem a leányának ígért hozományra adta a közadosnak. A Pp. 315. §-a szerint a közokirat teljesen bizonyítja a benne foglalt nyilatkozatot, azonban a Pp. 316. §-a szerint az ellenbizonyítás a közokirattal szemben is meg van engedve. Az a) alatt csatolt közjegyzői okirat, mint közokirat, teljesen bizonyítja tehát azt, hogy a közados az abban foglalt azt a nyilatkozatot tette, amely szerint elismeri, hogy ő az alperestől 20,000 K-t készpénzben átvett, amely után kamat nem jár és amely az alperesnek bármikor eszközölti felmondása utan felév mulva esedékessé válik, mindamellott a Pp. 316. §-a szerint nincs kizárva az ezzel a nyilatkozattal ellenkező annak a tényállásnak a bizonyítása és valóként bírói megállapítása, hogy alperes a közadosnak 20,000 K-t kölcsönképpen le nem olvasott, hanem ezt az összeget leányának ígért hozományra adta át. Alperes 20,000 K-t adott hozományként a leányával, de kikötötte, hogy az ő részére a közados 20,000 K erejéig jelzálogi biztosítást adjon s ezt a kikötést a közados teljesítette. A szerződő felek akarata voltaképpen az volt, hogy a 20,000 korona visszafizetését a közados is

vállalja el és hogy a hozomány addig, amíg a visszakövetelhető joga az alperesre nézve megnyílik, biztosítottak a közadósok az ingatlanán.

Az a körülmény, hogy a szerződő felek a kölcsönügylet formájába burkolták azt az ügyletkötő akaratukat, amely szerint a 20,000 K hozomány visszafizetésére a közadós kötelezn magát s a hozományt a közadós biztosítóira jelzáloglag, az A) alatti okiratban foglalt ügyletet nem teszi semmissé, hanem ha a burkolt ügyletet törvény nem tiltja, a burkolt ügylet is megáll s a szerződő feleket is köti.

Nem teszi semmissé az A) alattiban foglalt jogügyletet az sem, hogy a 20,000 K visszafizetését a közadós félelv felelőtlenség esetén kötelezte, ennek a következménye csak az lehet, hogy a szerződésnek ez a kikötése esetleg nem érvényesíthető. A hozomány visszakövetelhetesére, visszaadására és biztosítására vonatkozó jogügylet már azzal meg van kötve, hogy a felek a most említett jogokra és kötelezettségekre nézve megállapodnak, egymagában az a körülmény pedig, hogy valamely, az ügylet lényegét nem érintő kikötés az ügylet természetével nem látszik összeférőnek, magát az egész ügyletet még semmissé nem teszi.

A burkolt ügylet alapján szerzett zálogjog is érvényes épen úgy, amint érvényes maga a burkolt ügylet is, mert hiszen az érvényes jogügyletből eredő teljesítési kötelezettségnek csupán a biztosítására szolgál a zálogszerződés. A szerződő felek ügyleti akaratára kétségtelenül az volt, hogy alperesnek az általa adott hozományra vonatkozó igénye a közadós részéről jelzáloglag biztosítottassék, az erre vonatkozó ügylet érvényes akkor is, ha azt a kölcsönügyletnek a formájába burkolták is a szerződő felek, amiből folyólag érvényes az annak az ügyletnek az alapján eszközölt zálogjogi bekebelezés is. (Curia 1917. nov. 21. 4850. sz.)

43. Nincsen a hazai jogban olyan szabály, amely bármily értékes ingatlannak az anya részéről leányára leendő átruházását célzó jogügylet érvényes létrejöttéhez ügyleti tanuk jelenletét írja elő. Akár hozományként, akár örökrészbe leendő betudással történik ugyanis a szülő részéről a gyermek részére az ajándékozás, az az ajándékozó szerződés már azzal létrejött, hogy a szerződő felek megegyeztek az ajándékozás tárgyára és arra nézve, hogy az ajándékozó az ajándékozott dolgott ingyenesen adja, a másik fél pedig ekként elfogadja. (Curia 1918. jan. 18. 5181.)

44. Annak kifejezett kikötése nélkül, hogy a szerződés csakis írásba foglalásával lesz érvényes, a feleknek azt a megállapodását, hogy a szerződést írásba foglalják, nem lehet a szerződés érvényességi kellékének tekinteni. (Curia 1917. okt. 2. 2516.)

45. A haszonélvezet személyes szolgálmanak célja az, hogy a haszonélvezetre jogosított létfenntartásáról a jövedelemnek viszontszolgáltatás nélkül való átengedésével gondoskodva legyen. Ennélfogva a haszonélvezet személyes szolgálmanak egyik főjellemvonása az ingyenesség. Ha tehát az ingatlan dolganak haszonélvezetét átengedő tulajdonosnak a haszonélvező viszontszolgáltatással tartozik, a tulajdonos és haszonélvező között nem keletkezett a haszonélvezet személyes szolgálma, hanem haszonbérleti szerződés létesült. (Curia 1917. június 5. 925/1917. sz.)

46. Sorsjegy és nyereményjegy az 1881: XXXIII. t.-cz. 3. §-a szempontjából nem különemű értékpapírok. A nyereményjegy nem esik az 1881: XXXIII. t.-cz. 33. §-ában említett szelvény fogalma alá. (Budapesti kir. tábla 1917. okt. 1. 6041. sz.)

Adó- és illetékügyek.

(A m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának határozatai.)

47. Az 1909. évi X. törvény 3. §-a szerint az adókötelesnek jövedelméhez az a jövedelem is hozzászámítandó, mely a vele közös háztartásban élő feleségét megilleti. E hozzászámításnak csak abban az egy esetben nincs helye, ha a házastársak között a házassági életközösség tartósan megszűnik, és az esetben is csak akkor, ha a nő vagyonát már nem a férj kezeli. (25489—915. P. sz.)

48. A harmadik személy halála után kifizetendő hagyomány örökösödési illetékére nézve nincs helye a függőben tartásnak. (25.309/915. P. sz.)

49. Az örökösödési bizonyítvány kiadását kérő beadvány — a hagyatéék értékére való tekintet nélkül — 2 K illeték alá esik. Az 1914. évi XLIII. t.-cz.-nek két szakasza rendelkezik az olyan beadványok illetékéről, amelynek elintézéséhez hirdetmény szükséges: a 2. § 4. pontja és a 3. § második bekezdése. A 2. § 4. pontja a polgári perrendtartással szabályozott eljárásokban beadott, hirdetmény kibocsátását igénylő beadványokra rendelkezik, téves tehát a pénzügyigazgatásnak megtámadott határozata, amely az illetéket erre a szakaszra hivatkozva állapította meg. Téves azonban a panaszosnak is az az állítása, hogy miután ez a szakasz nem alkalmazható, csak az 1. § 1. b) pontjában foglalt

szabályt lehetne alkalmazni, mert a 3. § második bekezdése szerint a polgári perrendtartás szabályai alá nem eső egyéb bírói eljárásokban is a hirdetmény kibocsátását igénylő beadványok az értékre való tekintet nélkül 2 korona illeték alá esnek. (26.735—915. P. sz.)

50. A panaszos feleségét a budapesti kir. törvényszék 1906. október 31-én gondnokság alá helyezte; az 1877: XX. törvény 115. és 137. §-ai értelmében pedig a gondnokoltak vagyonát (és jövedelmét) a gondnok számadás mellett kezeli. Ennelfogva a jelen esetben a gondnokság alá helyezett feleség vagyonából eredő jövedelem nem kerül a gondnokszággal megbízott férjnek a rendelkezése alá s így a házastársak együttes adózása a jövedelmi adónál nem érvényesülhet. Minthogy tehát a két házastársnak, mint két külön adóalanynak jövedelmeit külön-külön kell elbírálni s velük szemben a jövedelmi adót esetleg önállóan megállapítani, a panaszolt határozatot hatályon kívül kell helyezni. (24.767/916. P. sz.)

51. Ha a mellékjelzőleg teleggönyvi hatóságához intézett kérvényben kéri a fél a teleggönyvi bejegyzést és ez a kérvény a megfelelő bélyeggel el van látva, a főjelzőleg teleggönyvi hatóságához beadott kérvényt csak egyes beadványi bélyeggel kell el-
látni. (17.944/916. P. sz.)

52. Ha a közkereseti társaságba a tagok ingatlan vagyont visznek be, ennek értéke után csak 1/9⁰/o-os és nem 4/3⁰/o-os illeték kiszabásának van helye. Hasonló az eljárás akkor is, ha a közkereseti társaság felszlik és az ingatlan vagyon a tagokra száll át. (22.453/916. P. sz.)

53. Létre nem jött kölcsönnyelvet után leróit okirati illeték visszaterítendő. (3.739/916. P. sz.)

54. Háromszorosan számítandó annak az adózónak föld- és házbirtokból származó jövedelme, akinek Magyarországon állandó lakóhelye és háztartása nincs, habár igazolja is, hogy a megeőző évben négy hónapnál hosszabb ideig tartozkodott Magyarországon. (25.070/1916. P. sz.)

55. Az a körülmény, hogy valamely üzlet jövedelme az egyik üzlettárs adóztatásánál jogerősen megállapítottot, nem zárja ki azt, hogy a másik üzlettárs jövedelmének megállapításánál ez a jövedelem újból megállapíttassék. (171/1917. P. sz.)

56. Valamely haszonhajtó foglalkozásból származó jövedelem nagyságára az a körülmény, hogy a kereseti adó megállapításánál a foglalkozásból származó keresetet mily összegben állapították meg, irányadó nem lehet. (22308/1916. P. sz.)

57. A kiállítás idejében szabályszerűen bélyegezett meghatalmazás illetékét nem kell újból leróni, ha a fél a bíróságtól visszakapott meghatalmazást újból felhasználja. (23.902/1915. P. sz.)

58. Az adókievés előtt elhalt feleség vagyonának jövedelmét a fél jövedelméhez hozzáárítani nem szabad. (16934/1916. P. sz.)

59. Magyarországon lakó magyar állampolgárnak ausztria részvénytársaságtól élvezett igazgatósági jutaléka Magyarországon jövedelemadó alá nem vonható. (25.388/1916. P. sz.)

60. Az Ausztriában lakó osztrák állampolgárnak magyarországi részvénytársaságtól származó igazgatósági jutaléka Magyarországon jövedelemadó alá esik. (11.344/1916. P. sz.)

61. A földbirtok jövedelmének megbecslésénél az adózó esetleges adósságainak kamatterhét figyelembe venni nem lehet, s így ezen a címen a tényleg fizetett adósági kamatok levonása meg nem tagadható. (74912/1916. P. sz.)

62. A földbirtokból származó jövedelem becslésénél a földbirtokot terhelő adókat számításba venni nem szabad, s így ezen a címen az adók levonását megtagadni nem lehet. (1889/1917. P. sz.)

63. Az erdő állagának évenkénti növekedése, anélkül, hogy az értékesítenék, jövedelemnek nem minősíthető. (19,951/1916. P. sz.)

*

64. A kereskedelmi törvény 10. §-a szerint a cég azon név, amely alatt a kereskedő üzletét folytatja és amelyet aláírásul használ. A 11. és 12. § szerint a személy vagy üzlet közelebbi megjelölésére szolgáló pótlás vagy toldat a cégnek kiegészítő része. Abban az esetben tehát, ha a céghez ilyen toldatot ragasztanak, vagy a bejegyzett ilyen toldatot elhagyják, a cég megváltozik. Az a körülmény pedig, hogy a cégben történt változás lényeges vagy sem, az illetékre néze a törvénynek erre vonatkozó tételes rendelkezése hiányában teljesen mellékes. Ebben az esetben tehát, amikor az „Első pozsonyi mésziparvállalat, Mittelmann M. és társai” cégből az „első pozsonyi mésziparvállalat” cégtoldatot törlesztés s így a cégnek pusztán „Mittelmann M. és társai” szövegre való változtatását kérte, a panaszos a beadványra köteles volt a 20 korona illetéket leróni. (16.438/1916. P. sz.)

*

65. Ha a társasági szerződés szerint a társaság az elhunyt tag örökösével folytatandó, az örökösöknek a társaságba való belépése esetén az örökösül utólag társasági szerződési illeték nem követelhető. (25.540/1916. P. sz.)

*

66. Az örökösödési eljárásban a közjegyző által készített hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvet az 1914. évi XLIII. t.-cz. 1. § 2. pontja szerint kell bélyegezni. (8244/1916. P. sz.)

Közlemények.

A közjegyzői állás összeférhetlensége az országgyűlési képviselőséggel. A pozsonyi kir. közjegyzői kamara a következő feltevést intézte az igazságügyminiszterhez:

Az országgyűlési képviselői választói jog és választási eljárás gyökeres átalakítása lévén napirenden, a tárgyalás alatt levő javaslat meggyőzhet mindenkit arról, hogy a kormány, de legkivált Nagyméltóságod őszintén s komolyan elkövet mindent, hogy

nemcsak a választói jogosultság, hanem a választhatóság is az ország érdekében a lehető legszélsőbb határokig általánosítottassék és ekként minden érdemes és alkalmas tényezőnek mód s alkalom adassék az ország kormányzati és törvényhozási ügyeibe közvetlenül vagy közvetve befolyjni. — Örvendetesen meglepő és eléggé nem is méltányolható az az irányzat, mely az eddigi állapot ellenére a köztisztviselői és képviselői összeférhetlenséget is megszüntetni és ezáltal sok, felelő értékes egyén előtt a parlament kapuját megnyitni kívánja. Bizonyára nem fogja senki hivalkodásnak mondhatni, ha azt állítjuk, hogy a kir. közjegyzők tudományos képzettségüknek, gyakorlati tudásuknál és a néppel való állandó érintkezésből eredő számos tapasztalataiknál fogva szintén alkalmasak és méltók a nemzet tanácsában résztvenni. — Erkölcsei reáramlásukat külön is igazolja az igazságügyminiszter, amidőn a kezébe letett jognál fogva alapos selectió után őket az állásra kinevezi. — S mindezekon felül hangsúlyozottan kívánunk még reámutatni egy oly kvalitásra, amit a kir. közjegyző inkább mint bárki más magával hozna a törvényházba, és ez: a függetlenség. — A jogász és politikus előtt egyaránt megbecsülhetlen tulajdonság ez! Honnan van mégis, hogy az 1874. évi XXXV. t.-cz. 3. §-a incompatibilitást teremtett a közjegyzői és országgyűlési képviselői állás között? A vonatkozó törvényelőkészítő anyag ismerete nélkül bajos erre a helyes választ megadni, de az akkori törvényhozók kétségbe nem vont jóhiszeműsége mellett azt más okban feltételeztünk nem lehet, mint abban, hogy felfogásuk szerint a kir. közjegyzőt állásból teendő olyannyira hozzákötik szék helyéhez, sőt irodájához, hogy azt még időlegesen sem hagyhatja el. A tapasztalat, kivált a közjegyzői helyettesi intézménynek az 1886. évi VII. t.-czikk szerinti megépítése óta eléggé beigazolta, hogy az 1874. évi törvényhozás tévedett és kizáró intézkedésével két irányban követelt el kárt és sérelmet: egyrésztől távoztatott — nem akarjuk állítani, hogy épen sok, de mindenesetre eléggé számba vehető — úgy értelmiségi, mint erkölcsi szempontból értékes egyént a törvényháztól; másrésztől elzárta a közjegyzőket mint a perenkívüli jogszolgáltatás legalaposabb ismerőit az e téren szükséges törvényhozási kezdeményezéstől és tevékenységtől, és mint társadalmi osztályt, jogos érdekeiknek a legilletékesebb helyen való érvényesíthetőségétől, miáltal nemcsak a közjegyzők mint ilyenek állandó mellőzésnek voltak kitéve, de végeredményben

maga a közhasznú közjegyzői intézmény is félbemaradt, akár csak valamely megkezdett, de az építőmester és munkások által abbahagyott épület. Nincs is Európában egyetlen ország sem, a mely hasonló kizáró intézkedést tett volna, de annak sincs nyoma, hogy ezt a rendszert megbánta volna. Sőt európaszerint az a tapasztalat, hogy a közjegyzők munkás és hasznos tagjai a parlamenteknek anélkül, hogy az országos vagy helyi igazságügyi s jogszolgáltatási érdeken csorba esnék. Ugy véljük, mulasztást követelnék el országunk, intézményünk és saját érdekeink kárára, ha ezt az állapotot Nagyméltóságod előtt most, a legaktuálisabb pillanatban fel nem tártuk volna. Amidőn e szerény felterjesztésünkkel Nagyméltóságod figyelmét állapotunkra immár felhívtuk, egyúttal kérjük: méltóztassék a tárgyalás alatt lévő törvényjavaslatba pótlólag olyan intézkedést felvenni, amely a közjegyzői és országgyűl. képviselői állások közti összeférhetlenséget megszünteti (1874. évi XXXV. t.-cz. 3. §) és a képviselővé megválasztott kir. közjegyzőnek az országgyűlés tartamára a székhelyén kívül való tartózkodást megengedi (1874. évi XXXV. t.-cz. 51. §), de a jogszolgáltatás biztosítása és az illető közjegyzőség teendőinek zavartalan ellátása végett távolléte idejére törvényszabta minősítéssel bíró helyettes alkalmazására kötelezi.

Kelt Pozsonyban, a Pozsonvi kir. közjegyzői Kamarának 1918. évi január 27.-diki gyűlésén. *Dr. Glatz Lajos*, kam. elnök. *Dr. Králik Árpád*, kam. titkár.

A Magyarországi kir. közgyzök országos egylete dr. Vázsonyi Vilmos igazságügyminisrert újabb hivatalbalépése alkalmából a következő felterjesztéssel üdvözölte:

Nagyméltóságú Minister Úr! Kegyelmes Urunk! Újabb hivatalbalépése alkalmából tiszteletteljesen és bizalommal üdvözöljük Excellenciádat. Bizalmunkat és ebből eredő várakozásainkat már maga az a jóakaratu és tevékeny érdeklődés is megokolja, melyet Nagyméltóságod a közjegyzői intézmény régóta szükségességé vált reformja és a közjegyzői kar sérteleinek szintén évtizedek óta halogatott orvoslása iránt már eddig is viseltett. Megelőző jogvédelmünk mindaddig annyira elhanyagolt kiépítésével Excellenciának maradandó alkotásra nyílnék alkalom. Nagyméltóságodnak kiváló gyakorlati érzékéből merített bölcs belátása lenne hivatva

arra, hogy tulajdonképeni hivatásának visszaadja az elcsorvadásnak indult közjegyzői intézményt, mely eddig főként kellő hataskör hiánya miatt nem bírta betölteni a jogbiztonság terén azt az annyira üdvös rendeltetést, melyet a törvényhozás előrelátása annak idején neki szánt. Nagyméltóságodnak melléktekinteteiket nem ismerő erélye lenne hivatva arra is, hogy jogéletünk mezejéről a jogi kuruzslás, a tiltott és a megtört zugírászat gyomát kiirts, ezt a sajnos világunikumszámba menő, szinte groteszk gyomot, mely a jogbiztonságot folytonosan veszélyezteti, mely a közjegyzői intézményt is fejlődésében állandóan fojtogatja, melyet azonban a megalkuvó opportunitás eddig politikai nebutsvirágként kezel. Abban a biztos reményben, hogy Excellenciád a magyar jogállam modern kiépítésének ezeket az annyira fontos feladatait meg fogja valósítani, van szerencsénk Kegyelmességedet ismétlen üdvözölni és arra kérni, hogy a magyar közjegyzői kar egészének erkölcsi és anyagi érdekeit képviselő Országos Egyeletünket törekvéseiben lekötölező jóindulattal támogatni méltóztassék. Mély tisztelettel a Magyarországi kir. közjegyzők Országos Egyesülete: *Szabó Albert* elnök, *dr. Szécsi Ferencz*, főtitkár.

A Magyarországi kir. közjegyzők országos egylete f. évi márczius hó 17-én d. e. 11 órákor tartja meg a budapesti kir. törvényszék (V., Alkotmány-u. 14.) tanácsstermben ez évi rendes közgyűlést, melynek napirendjére a központi bizottság 21 tagjának 3 évre való megválasztása is ki van tűzve.

Négy új közjegyzőség Budapestén. A m. kir. igazságügy-minisrternek 502 1918. I. M. számú rendelete, Budapest fő- és szék-város területén négy új kir. közjegyzői állás rendszerezése tárgyában.

Az 1874: XXXV. t.-cz. 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján az 1874. évi december 17-én 4164. szám alatt (R. T. 1874. évi 182. szám) kelt igazságügyminisrter rendelet módosításával Budapest fő- és szék-város területén négy új kir. közjegyzői állást rendszereztek, még pedig egyet Budapest fő- és szék-város I. kerületében, egyet az V. kerületben, e kerületnek a Lipót-köruton túl fekvő külső részére, egyet a VI. kerületben, e kerületnek a Teréz-köruton túl fekvő külső részére, végül egyet a VII. kerületben, e kerületnek az Erzsébet-köruton túl fekvő külső részére korlátolt székhelyet.

Ez a rendelet 1918. évi június hó 1-én lép hatályba, amely naptól kezdve Budapest fő- és székváros I. kerületében két, V. és VI. kerületében négy-négy, VII. kerületében pedig három kir. közjegyző fog működni.

Budapest, 1918. évi február hó 18-án.

Dr. Vázsonyi Vilmos
m. kir. igazságügyminister.

Statiztika. 1916. év végén a közjegyzőségek száma 313, a kir. közjegyzők száma 307, a betöltetlen állások (Brezsnóbanya, Lugos, Szénérvaralja, Petrozsény, Zenta és Símege) 6 volt. Az 1917. év folyamán 1 új állás szervezetett (Vágselye) és megürült 11 állás, és pedig: elhalálozás által 8, lemondás folytán 1 és áthelyezés útján 2. Betöltendő volt tehát összesen 18 közjegyzőség. Kinevezetelt 8 új közjegyző és pedig: közjegyzőhelyettes 4 (Símege, Petrozsény, Zenta és Breznóbanya), ügyvéd 3 (Szénérvaralja, Körösbánya és Nagyszentmiklós), bíró 1 (Huszti). Áthelyezéssel töltött be 2 állás (Beregszász és Szekszáros). Maradt az év végén betöltetlen 8 közjegyzőség (Budapest V., Lugos, Brassó, Érsekújvár, Tokaj, Abrudbánya, Teke és Vágselye). Az 1917. év végén tehát a közjegyzőségek száma 315, a kir. közjegyzők száma 307 volt.

Férjhez ment, 24 éven aluli és önálló ipart nem űző nőt a szenvedő váltóképeség szempontjából kiskorúnak kell tekinteni. A belügyministernek 69.463/1917. B. M. sz. a T. vármegye közigazgatási bizottsághoz intézett rendelete.

N. P.-né szül. G. G. A. tekintettel arra, hogy 24. életévét még nem töltötte be és így az 1876. évi XXVII. t.-cz. 1. §-a értelmében nem bír szenvedő váltóképeséggel, a vármegye árvaszékétől váltókötelezettség vállalására való felhatalmazást kért. Az árvaszék a kérelem teljesítését hatáskör hiányában megtagadta abból az okból, mert folyamodó férjhez menetele által onjogúvá vált. A közigazgatási bizottság gyámügyi felelősségi küldőtsége másodfokú határozatával az árvaszék intézkedését helybenhagyta.

N. P.-né felülvizsgálati kérelmére az 1901. évi XX. t.-cz. 3. §-a alapján mindkét határozatot meg kellett semmisítenem. Az 1876. évi XXVII. t.-cz. 1. §-ának utolsó bekezdésében foglalt azt a rendelkezést ugyanis, hogy a nők az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 2. §-a által szabályozott teljeskörűség esetében is, amennyiben önálló ipart nem űznek, csak a 24-ik életév betöltésével nyerne szenvedő váltóképeséget, nem lehet akként értelmezni, hogy férjhezmenéssel teljeskorúvá lett 24 éven alóli nő szenvedő váltóképeséggel nemcsak a cselekvőképesség, hanem a jogképeség szempontjából sem bírnának. Az idézett törvénycikk 1. §-ának

második és harmadik bekezdésében foglalt rendelkezések világosan mutatják, hogy a törvény szenvedő váltóképeségét csak a cselekvőképesség szempontjából kívánta speciális korlátozás alá venni, de nem érintette a szenvedő váltóképeséget a jogképeség szempontjából, amely az 1. § első bekezdése értelmében nem különbözik az általános jogképeségtől.

A törvénynek abból a rendelkezéséből, hogy a férjhezment nő csak 24-ik évének betöltésével nyer szenvedő váltóképeséget, következik, hogy 24-ik évének betöltése előtt a váltóképeség szempontjából férjhezmenetelének nincs belövélya, ez a képeség őt úgy illeti meg, amint férjhezmenetele előtt megillette, amennyiben tehát férjhezmenetele előtt törvényes képviselője útján gyámhatósági felhatalmazás alapján váltókötelezettséget vállaltatott, ezt a képességet férjhezmenetelével nem veszíti el. Vagyis a férjhezment 24 éven aluli és önálló ipart nem űző nőt a szenvedő váltóképeség szempontjából továbbra is kiskorúnak kell tekinteni, akire e tekintetben úgy a törvényes képviselő, mint a gyámhatóság hatásköre fennáll. Tehát az eljárt gyámhatóságoknak nem állott hatáskörén kívül az, hogy a felülvizsgálatot kérő N. P.-né kérelme felett érdemlegesen határozzanak.

Mint hogy pedig a bírói gyakorlat a kiskorúnak saját aláírásával vállalt váltókötelezettséget érvényesnek gyámhatósági jóváhagyás esetén sem ismeri el, ennél fogva, de még a fentebb mondottakból következőleg is, önként értendőik, hogy amennyiben a gyámhatóság N. P.-né kérelmét egyébként teljesíthetőnek fogja találni, a váltókötelezettség elvállalására nem az e tekintetben kiskorúnak tekintendő nőt, hanem volt törvényes képviselőjét, vagy kirendelt gyámot lehet csak az 1877. évi XX. t.-cz. 20., illetőleg 113. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően felhatalmazni.

Az ingatlanra bekelezett idegen illetéktartozás. Gyakran fordul elő, hogy átruházási és egyéb illetékek bekelezetlnek be egyetemlegesség vagy kezeség czímen valamely ingatlanra és pedig olyan tartozások, melyek az illetéki szabályok vagy pedig a felek közötti szerződés értelmében az ingatlan tulajdonosát tulajdonképpen nem is terhelik. Ilyen illetéktartozás fizetetlen ki egy ingatlan árverése után is a befolyt vételárból. Az ingatlan volt tulajdonosa erre beperelte a tulajdonképpeni adósokat az illeték összegének megérítésére. Ugy a törvényszék, mint a tábla elutasította a keresetet, lényegileg azzal az indoklással, hogy a felperes és az alperes között jogviszony nem áll fenn és nem létezik jogszabály, mely a felperesnek követelési jogot adna. A Curia ellenben 1917. március 6-án kelt Bp. V. 3030/1916. sz. ítéletével mindkét alsóbírósgát ítéletét megváltoztatta és alpereseket a kereseti összeg megérítésére kötelezte.

A halálesetfelvétel elhalt katonai egyéneknél, az elhalálozás helyére és idejére vonatkozó adatok közlésének hiánya esetében is teljesítendő. (A belügyminiszernek 1934/1918. B. M. sz. a. a vármegye alispánjához intézett rendelete.) A 43.194/1895. I. M. számú (R. T. 1895. évf. II. kötet 548. l.) rendelet 8. §-ának első bekezdése szerint előírt II. számú minta I. 6. pontja ugyan megkívánja, hogy a halálesetfelvételekor az elhalálozás helye, napja és órája is felvétessek, de természetesen, hogy a rendelet az előírt adatközlést csak a lehetőség korlátai között szabja meg s egyik vagy másik adatnak hiánya, a halálesetfelvétel teljes mellőzésére okul nem szolgálhat, a hősi halált halt egyének halálesetének felvételénél pedig annal kevésbé, mert a katonai hatóságok által hivatalból kiállított hiteles adatok alapján való halálesetfelvétel foganatosításának elrendelésével az 1445—1915. M. E. számú rendelet éppen azt a célt kívánta szolgálni, hogy a hősi halált halt egyének után esetleg hátramaradt hagyatékokra igényjogosultságai bírók érdekei, a háború előidézte rendkívüli viszonyok között is lehetőség szerint megővössel.

*

A vagyonátruházási illetékekről szóló törvényjavaslatról a Budapesti Ügyvédi Körben *dr. Vargha Imre*, a közigazgatási bíróság elnöki utkára tartott felolvasást. Nagy, előkelő jogász-közönség jelent meg a körben, ott voltak: báró Wlassics Gyula és Benedek Sándor vezetése alatt a közigazgatási bíróság tagjai nagy számban, a Pénzügyminiszterium, az illetékszábsági hivatal és más Pénzügyi hatóságok képviselői s az ügyvédi kar legjelesebb tagjai. *Dr. Vargha Imre* előadó nagy tudással ismertette a javaslatot, amely a kilátásban lévő teljes illetékreform első része; rámutatott arra, hogy a javaslat kettős célt szolgál, az állami bevételek szükség szerinti szaporítását és az illetékeknek modern reformját a fokozatosság és igazságos teherelosztás elvei alapján, az adómorál egyidejű fejlesztésével. Az előadónak a részletekre is kiterjedő előadásához hozzászólásra felkértek *dr. Fraenkel Sándor* ügyvéd, *dr. Holitscher Szigfréd* kir. közjegyző, *dr. Klug Emil* ügyvéd, *Niedzivitszky László* min. tanácsos, az illetékszábsági hivatal főnöke és *dr. Sichermann Bernát* ügyvéd, udv. tanácsos.

*

Személyi hírek. *Dr. Fekete László*, gödöllői, *dr. Barta Ferencz* bécsi és *Jeszzenszky Sándor* besztercebányai kir. közjegyzők elhaláloztak.